

Finansutskottet

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagar om ändring av statsunderstödslagen och lagen om statskontoret

INLEDNING

Remiss

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagar om ändring av statsunderstödslagen och lagen om statskontoret (RP 88/2022 rd): Ärendet har remitterats till finansutskottet för betänkande och till grundlagsutskottet och förvaltningsutskottet för utlåtande.

Utlåtanden

Utlåtande har lämnats av

- förvaltningsutskottet FvUU 22/2022 rd
- grundlagsutskottet GrUU 43/2022 rd

Sakkunniga

Utskottet har hört

- budgetråd Jouko Narikka, finansministeriet
- specialsakkunnig Leena Rantala, finansministeriet
- branschdirektör Mari Näätsaari, Statskontoret.

Skriftligt yttrande har lämnats av

- Finlands Kommunförbund
- SOSTE Finlands social och hälsa rf
- Företagarna i Finland rf.

PROPOSITIONEN

Regeringen föreslår att statsunderstödslagen och lagen om statskontoret ändras. Till statsunderstödslagen fogas bestämmelser om en informationsresurs för statsunderstödsverksamheten och om tjänster i anslutning till den. Informationsresursen och tjänsterna i anslutning till den ska omfatta en tjänst för enhetlig elektronisk behandling och administration av statsunderstöd, avsedd för samtliga statsbidragsmyndigheter och andra som med stöd av lag beviljar statsunderstöd. Vidare ska de omfatta en tjänst för publicering av utlysningar av statsunderstöd och för uträttande av ärenden och en tjänst för publicering och användning av uppgifter om statsunderstöd, avsedda för

Betänkande FiUB 29/2022 rd

en bredare skara av olika berörda grupper. Enligt förslaget föreskrivs det i lagen också närmare om skyldigheterna för statsbidragsmyndigheterna och för andra som med stöd av lag beviljar statsunderstöd i fråga om lämnande och lagring av uppgifter om statsunderstödsverksamheten, behandling av personuppgifter samt bevarande och arkivering av de uppgifter och handlingar som lagras i informationsresursen.

Målet är att främja god och öppen förvaltning, tillgången till och användningen av information som uppstår i statsunderstödsverksamheten, öppenhet och rättvisa i understödsbesluten och ändamålsenlig fördelning av statsunderstöden samt att minska överlappande understöd. Ett allmänt mål är vidare att öka effektiviteten och transparensen i statsunderstödsverksamheten, att harmonisera statsunderstödspraxis, att stärka den strategiska styrningen och samhällspåverkan av verksamheten och att tydliggöra statsunderstödens ställning som verktyg för den politiska styrningen.

Enligt propositionen ska Statskontoret svara för administrationen och förvaltningen av informationsresursen för statsunderstödsverksamheten och av tjänsterna i anslutning till den, för vissa uppgifter inom informationshanteringen i anknytning till detta samt för analys- och rapporteringstjänsterna inom statsunderstödsverksamheten för statsrådet till stöd för beredningen och beslutsfattandet. Statskontoret ska också svara för serviceproduktionen i den digitaliserade statsunderstödsprocessen. Bestämmelser om Statskontorets nya lagstadgade uppgifter fogas till lagen om statskontoret. Finansministeriet leder statsunderstödsverksamhetens strategiska och administrativa utveckling och lagstiftningsutveckling och samordnar samarbetet med statsbidragsmyndigheterna och andra som med stöd av lag beviljar statsunderstöd. Avsikten är att de befogenheter som ministerierna, statsbidragsmyndigheterna och andra som med stöd av lag beviljar statsunderstöd i nuläget har i fråga om den innehållsmässiga styrningen av statsunderstöden inom respektive förvaltningsområde inte ändras.

Lagarna avses träda i kraft så snart som möjligt.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Regeringen föreslår att det inrättas en omfattande informationsresurs för statsunderstödsverksamhet och digitala tjänster i anslutning till den. Syftet med reformen är att förbättra tillgången till och användningen av den information som uppkommer i statsunderstödsverksamheten, främja en ändamålsenlig inriktning och effektivitet av statsunderstöden samt minska överlappningarna. Bakgrunden till projektet är ett utvecklings- och digitaliseringsprojekt som finansministeriet tillsatte 2019 och som gäller statsunderstödsverksamheten inom hela statsförvaltningen. Projektet pågår till utgången av 2023. Propositionen främjar för sin del den faktabaserade beredning och det faktabaserade beslutsfattande som nämns i regeringsprogrammet samt den ledning som detta förutsätter. Samtidigt stöds öppenheten i den offentliga informationen genom att det skapas förutsättningar att i större utsträckning internt utnyttja förvaltningens information inom ramen för informationsbaserat beslutsfattande.

Arbetslivs- och jämställdhetsutskottet anser att propositionen behövs och fyller sitt syfte. Utskottet tillstyrker lagförslagen, men med följande kommentarer och ändringar.

Betänkande FiUB 29/2022 rd

Allmänt

De viktigaste ändringarna i propositionen hänför sig till statsunderstödslagen, som föreslås bli kompletterad med bestämmelser om informationsresursen för statsunderstödsverksamheten och tjänster i anslutning till den. I den nya informationsresursen för statsunderstödsverksamheten samlas uppgifter om statsunderstöd från alla förvaltningsområden i syfte att öppna och utnyttja information om statsunderstödsverksamheten, bedöma effekterna och effektivisera tillsynen över användningen av statsunderstöden. Informationsresursen och de digitala tjänsterna i anslutning till den ska innehålla ett för alla statsbidragsmyndigheter gemensamt elektroniskt hanteringssystem (Administreraunderstod.fi), en tjänst för publicering av ansökningar om statsunderstöd och uträttande av ärenden (Sokunderstod.fi) samt en tjänst för publicering och användning av uppgifter om statsunderstöd. (Granskaunderstod.fi).

Statskontoret ska i fortsättningen svara för administreringen och förvaltningen av informationsresursen för statsunderstödsverksamheten och de digitala tjänster som hänför sig till den, vissa uppgifter som gäller informationshanteringen samt analys- och rapporteringstjänster som gäller statsunderstödsverksamheten. I de nya bestämmelserna föreskrivs dessutom närmare bland annat om skyldigheterna för statsbidragsmyndigheterna eller för andra aktörer som med stöd av lag beviljar statsunderstöd i fråga om informationshantering och lagring av uppgifter som gäller statsunderstödsverksamheten, behandling av personuppgifter samt bevarande och arkivering av de uppgifter och handlingar i statsunderstödsverksamheten som lagras i informationsresursen.

Utskottet konstaterar att det är fråga om en omfattande reform vars syfte är att stärka den strategiska styrningen av verksamheten och dess samhälleliga genomslag samt att förtydliga statsunderstödens ställning som verktyg för den politiska styrningen. Ett syfte med reformen är också att främja en god och öppen förvaltning, främja tillgången till och användningen av information som uppkommer i statsunderstödsverksamheten samt att säkerställa öppenhet och rättvisa i understödsbesluten. Möjligheterna att följa upp och övervaka användningen av offentliga medel förbättras, och reformen skapar förutsättningar för kunskapsbaserad ledning. Tack vare informationsresursens tjänster uppskattas mängden administrativt arbete som binds till understödsprocessen och den administrativa bördan för dem som ansöker om understöd minska.

Utskottet ser det också som viktigt att finansministeriet långsiktigt utvecklar konsekvensbedömningen och säkerställer att konsekvensbedömningen så småningom blir en integrerad del av statsunderstödsverksamheten.

Utskottet noterar också att förslaget inte ändrar villkoren för ansökan om och beviljande av statsunderstöd eller bestämmelserna om användning och övervakning av statsunderstöd. Ändringarna har inte heller några direkta konsekvenser för statsunderstödens belopp eller ändamål eller för vart understöden riktas. Inga ändringar ska göras i de befogenheter som ministerierna, statsbidragsmyndigheterna och andra som med stöd av lag beviljar statsunderstöd i nuläget har i fråga om den innehållsmässiga styrningen av statsunderstöden inom respektive förvaltningsområde.

I fråga om kostnader är målet för propositionen att den kan genomföras kostnadsneutralt i jämförelse med finansieringen av de nuvarande separata informationssystem som används för behandling och administration av statsunderstöden. I det första skedet är det utvecklingen av informa-

Betänkande FiUB 29/2022 rd

tionsresursen och tjänsterna i anslutning till den och på längre sikt förvaltningen av tjänsterna som orsakar konsekvenser för statsfinanserna. I fortsättningen är det på motsvarande sätt möjligt att åstadkomma resurseffektivitet när verksamheten förenhetligas och ämbetsverken befrias från underhålls- och utvecklingskostnader för de nuvarande systemen.

Enligt propositionen kan det uppskattas att de gemensamma lösningarna ger minst 4 miljoner euro i inbesparingar innan 2029, när ämbetsverken befrias från kostnaderna för förvaltningen av de nuvarande systemen. Analysen är dock förenad med osäkerhet, eftersom exempelvis behovet av sakkunnigtjänster kan öka, och dessutom kan myndigheterna fortsätta att använda egna separata informationssystem. Med tanke på målen för reformen är det därför viktigt att statsbidragsmyndigheterna eller andra som beviljar statsunderstöd med stöd av lag avstår från att använda sina nuvarande separata informationssystem för statsunderstöd och småningom börjar använda informationsresursen för statsunderstödsverksamheten och tillhörande tjänster på ett heltäckande sätt. När pilotprojekten är slutförda strävar man enligt regeringens bedömning efter att i större omfattning 2023–2028 ta i bruk tjänsterna i anslutning till informationsresursen inom olika förvaltningsområden och statsbidragsmyndigheter.

I fortsättningen är det viktigt att säkerställa att i synnerhet Statskontoret har tillräckliga resurser för att kunna sköta underhållet och utvecklandet av de tjänster som hänför sig till informationsresursen inom statsunderstödsverksamheten. Enligt regeringens bedömning medför de nya uppgifterna ett tilläggsbehov på 10 årsverken för Statskontoret. Utskottet anser också att det är viktigt att systemen är användarorienterade och att reformen inte permanent ökar myndigheternas arbete exempelvis genom att ålägga myndigheterna att dubbelregistrera samma uppgifter i olika data-lager. Det är också viktigt att praxis för statsunderstöd till organisationer utvecklas och förenhetligas.

I det följande går utskottet närmare in på vissa frågor och ändringsbehov som lyfts fram av bland annat grundlagsutskottet och förvaltningsutskottet.

Skydd för personuppgifter

I samband med användning av informationsresursen för statsunderstödsverksamheten och tjänsterna i anslutning till den lagras personuppgifter i olika slags situationer och tjänster, och även ändamålet med lagringen av personuppgifterna varierar. I informationsresursen för statsunderstödsverksamheten införs fysiska personers namn och personbeteckning då de är understödstagare, och personernas namn publiceras i tjänsten Granskaunderstod.fi. Personbeteckningen används endast i myndigheternas verksamhet för att identifiera understödstagaren.

Som det konstateras i propositionen bör vid publicering av uppgifter om statsunderstöd offentlighetsprincipen vägas mot skyddet för privatlivet och, i anslutning därtill, skyddet för personuppgifter. Genomförandet av reformen förutsätter sålunda noggrant avgränsade bestämmelser om behörighetsförhållandena mellan å ena sidan statsbidragsmyndigheterna och dem som med stöd av lag beviljar statsunderstöd och å andra sidan Statskontoret samt om de uppgifter som lagras i informationsresursen.

Betänkande FiUB 29/2022 rd

Grundlagsutskottet (GrUU 43/2022 rd, s. 2) har betonat att de föreslagna bestämmelserna är betydelsefulla framför allt med avseende på skyddet för privatlivet och för personuppgifter enligt 10 § i grundlagen, men också med avseende på EU:s stadga om de grundläggande rättigheterna. Skyddet för personuppgifter bör i första hand tillgodoses utifrån den allmänna dataskyddsförordningen och den allmänna lagstiftningen på nationell nivå. Grundlagsutskottet ser det dock som klart att behovet av speciallagstiftning i enlighet med det riskbaserade synsätt som också dataskyddsförordningen kräver måste bedömas utifrån de hot och risker som behandlingen av personuppgifter orsakar.

Grundlagsutskottet har ingenting att invända mot grunderna för regleringen till denna del. Grundlagsutskottet anser dock att det behöver säkerställas att regleringen är förenlig med EU:s allmänna dataskyddsförordning och att särskild uppmärksamhet måste fästas vid att de föreslagna skyddsåtgärderna är tillräckliga och att bestämmelserna om gemensamt personuppgiftsansvar är exakta och tydliga så att de uppgifter, befogenheter och skyldigheter som hör till var och en av dem som anges som gemensamt personuppgiftsansvariga i 32 c § 1 mom. i lagförslag 1 tydligt framgår av regleringen.

Enligt utredning till finansutskottet har man under beredningen av propositionen strävat efter att i den nämnda bestämmelsen så tydligt och noggrant avgränsat som möjligt föreskriva om uppgifter dels för Statskontoret och dels för statsbidragsmyndigheten eller för någon annan som med stöd av lag beviljar statsunderstöd i anslutning till både gemensamt personuppgiftsansvar och informationshantering. Särskilt när det gäller gemensamt personuppgiftsansvar har man strävat efter en formulering där det i 1 mom. föreskrivs uttömmande om Statskontorets uppgifter och i 2 mom. om statsbidragsmyndighetens uppgifter eller uppgifter som med stöd av lag hör till någon annan som beviljar statsunderstöd. Andra uppgifter för den personuppgiftsansvarige än de som särskilt föreskrivs för Statskontoret i 1 mom. hör med stöd av 2 mom. till statsbidragsmyndigheten eller med stöd av lag till någon annan som beviljar statsunderstöd.

Finansutskottet föreslår inga ändringar i lagförslaget till denna del, men anser det vara viktigt att finansministeriet följer hur bestämmelserna fungerar och vid behov vidtar åtgärder för att precisera dem.

Grundlagsutskottet har också fäst uppmärksamhet vid 32 b § 2 mom. i statsunderstödslagen, vars formulering kan tolkas så att den genom nationella lagstiftningsåtgärder definierar vad som ska betraktas som personuppgifter. Finansutskottet föreslår nedan att bestämmelsen förtydligas.

Grundlagsutskottet har vidare fäst uppmärksamhet vid lagring av uppgifter som hör till särskilda kategorier av personuppgifter. Även om det i samband med statsunderstödsverksamheten i regel inte finns något behov av att behandla och lagra uppgifter som hör till särskilda kategorier av personuppgifter, kan det i förvaltningen av understöden uppstå situationer där myndigheterna måste behandla sådana uppgifter. I 32 a § 1 mom. i statsunderstödslagen föreslås därför en bestämmelse enligt vilken det i informationsresursen får lagras sådana uppgifter som hör till särskilda kategorier av personuppgifter och som är nödvändiga för behandlingen av statsunderstödsansökningar och för övervakningen av användningen av statsunderstöd.

Betänkande FiUB 29/2022 rd

Enligt propositionen handlar regleringen om att med stöd av artikel 9.2 g i den allmänna dataskyddsförordningen skapa en rättslig grund för lagring av särskilda kategorier av personuppgifter i informationsresursen för statsunderstödsverksamheten i fall där det för administrationen av ett visst statsunderstödsärende är nödvändigt att lagra uppgifterna och där behandlingen av uppgifterna baserar sig på 6 § i dataskyddslagen eller på speciallagstiftning. Avsikten är inte att bestämmelsen ska utgöra en allmän rättslig grund för behandling av särskilda kategorier av personuppgifter vid administrationen av statsunderstöd.

Grundlagsutskottet har inget att anmärka på till denna del, men anser det vara viktigt att man i avslutning till den föreslagna bestämmelsen granskar de situationer där behandlingen antas ske och vid behov kompletterar bestämmelserna för att möjliggöra behandling enligt dataskyddsförordningen.

På det sätt som konstateras i propositionsmotiven kan det uppskattas att personuppgifter som hör till särskilda kategorier av personuppgifter i praktiken endast mycket sällan har betydelse vid bedömningen av förutsättningarna för beviljande av statsunderstöd eller vid annan förvaltning av statsunderstöd. Enligt erhållen utredning hänför sig eventuella användningssituationer till förvaltningen av ett enskilt statsunderstöd med ett närmare avgränsat användningsändamål.

Finansutskottet anser att statsunderstödslagen till sin karaktär är en allmän lag som reglerar statsunderstödsverksamheten och att det inte är ändamålsenligt eller möjligt att i den närmare förutse och reglera situationer där personuppgifter som hör till särskilda kategorier av personuppgifter eventuellt används i anknytning till enskilda statsunderstödssystem. Behovet av detaljerad reglering av denna typ bör dock bedömas och vid behov beaktas i speciallagar som gäller enskilda statsunderstödssystem.

Offentlighetsprincipen

I nuläget varierar praxis för publicering av uppgifter om statsunderstödstagare. Offentliggörandet av uppgifter kan basera sig exempelvis på beslutsfattarens prövning eller, i fråga om understöd som beviljas fysiska personer, på understödstagarens samtycke till att uppgifterna publiceras.

I fortsättningen ska uppgifter om statsunderstödstagarens namn och understöd publiceras direkt med stöd av lagstiftningen, eftersom det i 32 d § 2 mom. i förslaget till lag om ändring av statsunderstödslagen föreskrivs att namnet på fysiska personer som är statsunderstödstagare, understödets ändamål och det geografiska område inom vilket understödet ska användas enligt 2 mom. får publiceras trots 16 § 3 mom. i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet. Även andra uppgifter om ansökan om och beviljande och användning av statsunderstöd får publiceras i tjänsten. Uppgifter om enskilda ansökningar om statsunderstöd som beviljas fysiska personer och uppgifter om beviljade statsunderstöd som underskrider 1 000 euro publiceras dock inte i tjänsten. Närmare bestämmelser om annat informationsmaterial som publiceras utfärdas genom förordning av statsrådet.

Regleringen främjar offentlighetsprincipen med avseende på skyddet för personuppgifter, och grundlagsutskottet har ingenting att anmärka mot innehållet i den (GrUU 43/2022 vp, s. 4).

Betänkande FiUB 29/2022 rd

Grundlagsutskottet noterar dock behovet att avgränsa de i 32 d § 2 mom. avsedda uppgifterna om ansökan om och beviljande och användning av statsunderstöd som publiceras så att bestämmelsen endast innefattar offentliga uppgifter. Finansutskottet föreslår nedan att bestämmelsen preciseras i fråga om detta.

Ikraftträdandebestämmelsen

I 32 b § i förslaget till ändring av statsunderstödslagen föreskrivs en skyldighet att lämna minimiuppgifter om statsunderstödsverksamheten till Statskontoret för lagring i informationsresursen för statsunderstödsverksamheten. Enligt övergångsbestämmelsen i lagförslaget träder skyldigheten att lämna minimiuppgifter i kraft den 1 oktober 2023. Skyldigheten att lämna minimiuppgifter om statsunderstöd för primärproduktion inom jord- och skogsbruket och för fiskerinäring träder dock i kraft den 1 juni 2024.

Förvaltningsutskottet (FvUU 22/2022 rd, s. 3) har fäst uppmärksamhet vid att det förblir oklart för vilken tid uppgifterna ska lämnas in när det gäller minimiuppgifter om statsunderstöd för primärproduktion inom jord- och skogsbruket och för fiskerinäringen. Enligt 9 § 2 mom. i det utkast till statsrådsförordning som lämnades i samband med propositionen gäller skyldigheten att lämna uppgifter inte sådana statsunderstöd som utlysts lediga att sökas innan förordningen trädde i kraft. Bestämmelserna om för vilken tid uppgifterna ska lämnas in kommer att finnas på förordningsnivå och inte i lagen. Statsrådet fattar således beslut i frågan senare. Förvaltningsutskottet har ansett att övergångsbestämmelsen behöver preciseras så att skyldigheten att lämna minimiuppgifter om statsunderstöd för primärproduktion inom jord- och skogsbruket och för fiskerinäringen gäller statsunderstödsärenden som inleds den 1 juni 2024 eller därefter. Dessutom har förvaltningsutskottet föreslagit att det bedöms om en motsvarande bestämmelse bör införas när det gäller andra skyldigheter att lämna minimiuppgifter om statsunderstöd.

Finansutskottet instämmer med förvaltningsutskottet i att övergångsbestämmelsen behöver preciseras i fråga om skyldigheten att lämna uppgifter om statsunderstöd för primärproduktion inom jord- och skogsbruket och för fiskerinäringen. På så sätt får jord- och skogsbruksministeriets förvaltningsområde tillräckligt med tid att göra ändringar i informationssystemen efter att eventuella ändringar i speciallagstiftningen och de ändringar i informationssystemen som hänför sig till dem har gjorts. Finansutskottet anser det också motiverat att förtydliga bestämmelsen så att en motsvarande bestämmelse utsträcks också till annan skyldighet att lämna minimiuppgifter om statsunderstöd. I lagen ska det således i fråga om alla statsunderstödsärenden föreskrivas noggrannare om den tid under vilken uppgifter om statsunderstödsärenden ska lämnas.

Dessutom behöver ikraftträdandebestämmelsen enligt finansministeriets tilläggsutredning preciseras i fråga om statsunderstöd som beviljas utanför Finland. Enligt 1 § 3 mom. i förslaget till lag om ändring av statsunderstödslagen tillämpas lagen i princip också på statsunderstöd som har beviljats för att användas utanför Finland. Om en statsunderstödsdagare enligt paragrafens 2 mom. emellertid är en främmande stat eller dess organ eller en mellanstatlig internationell organisation, tillämpas på statsunderstödet endast 5—8 §, 11 § 5 mom. samt 32 a—32 e §. Enligt erhållen utredning tillämpas i synnerhet i de sistnämnda situationerna i praktiken inte bestämmelserna om förfarandet för ansökan om statsunderstöd och ansökan om statsunderstöd ordnas inte, utan beviljandet av statsunderstöd baserar sig på ett förvaltningsbeslut. Samma typ av förfarande tilläm-

Betänkande FiUB 29/2022 rd

pas också om understödstagaren är en privat organisation, som ändå har bildats genom ett gemensamt protokoll mellan staterna. I dessa särskilda situationer kan ikraftträdandet av skyldigheten att lämna minimiuppgifter basera sig på tidpunkten för det förvaltningsbeslut som fattas i statsunderstödsärendet.

Utskottet föreslår att ikraftträdandebestämmelsen preciseras också i fråga om det som sägs ovan.

Övrigt

Författningsnivå och uppgifter som publiceras i det allmänna datanätet. Förvaltningsutskottet (FvUU 22/2022 rd, s. 2) har fäst uppmärksamhet vid att det föreslagna bemyndigandet att utfärda förordning ser ut att göra det möjligt att till viss del på lagnivå föreskriva om informationsinnehållet i de personuppgifter som publiceras och att utfärda kompletterande bestämmelser genom förordning av statsrådet. Finansutskottet föreslår nedan att bestämmelsen preciseras för att det inte ska råda oklarhet om författningsnivån för regleringen av personuppgifter i lagstiftningen.

Bestämmelsen om Statskontorets uppgifter. I 2 b § 3 mom. i lagen om statskontoret föreslås en bestämmelse enligt vilken uppgifterna i informationsresursen för statsunderstödsverksamheten ska publiceras av Statskontoret i tjänsten för publicering och användning av uppgifter om statsunderstöd i enlighet med vad som föreskrivs i 32 d § i statsunderstödslagen. I 32 d § 1 mom. i statsunderstödslagen föreslås en bestämmelse enligt vilken Statskontoret ska förvalta den tjänst som avses i 32 a § 1 mom. 2 punkten på sin webbplats i det allmänna datanätet. Statskontoret ska producera och publicera informationsmaterialet i tjänsten utifrån de offentliga uppgifterna i informationsresursen för statsunderstödsverksamheten.

Förvaltningsutskottet (FvUU 22/2022 rd, s. 4) har initierat frågan om båda bestämmelserna behövs eller om de delvis överlappar varandra.

Finansutskottet konstaterar att bestämmelsen i 32 d § 1 mom. i statsunderstödslagen är nödvändig med tanke på den planerade användningen av informationsresursen. Enligt utredning från finansministeriet har det i fråga om lagen om statskontoret av informationsskäl ansetts motiverat att föreslå att 3 mom. ändras så att där hänvisas till publicering av uppgifter i informationsresursen för statsunderstödsverksamheten på det sätt som föreskrivs i 32 d § i statsunderstödslagen. Finansutskottet anser inte att propositionen behöver ändras till denna del, utan anser i likhet med finansministeriet att förslaget till 2 b § 3 mom. i lagen om statskontoret är ändamålsenligt med tanke på informativiteten i denna situation.

Avslutningsvis

Som grundlagsutskottet har påpekat handlar det om en omfattande reform som sammanför ett stort antal olika aktörer. Därför är det nödvändigt att finansministeriet fortsätter att stödja reformen och noga följer genomförandet och konsekvenserna av den också efter att projektet för utveckling och digitalisering, som pågår till utgången av 2023, har avslutats och reagerar på behövt sätt på de problem som upptäckts.

DETALJMOTIVERING

1. Lagen om ändring av statsunderstödslagen

32 b §. Lagring och lämnande av uppgifter om statsunderstödsverksamheten. Utskottet föreslår att 2 mom. ändras så att ordet *personuppgifter* ersätts med ordet *uppgifter*. På så sätt kan ordalydelsen i bestämmelsen inte tolkas så att den genom nationella lagstiftningsåtgärder skulle definiera vad som ska betraktas som personuppgifter. Samtidigt föreslår utskottet två tekniska preciseringar i momentet.

32 d §. Tjänsten för publicering och användning av uppgifter om statsunderstöd samt informationsmaterial som publiceras i tjänsten. Finansutskottet hänvisar till grundlagsutskottets utlåtande och föreslår att 2 mom. preciseras så att endast *offentliga* uppgifter om ansökan om och beviljande och användning av statsunderstöd får publiceras i tjänsten.

Bemyndigandet att utfärda förordning enligt det föreslagna 32 d § 2 mom. ser ut att göra det möjligt att till viss del på lagnivå föreskriva om informationsinnehållet i de personuppgifter som publiceras och att utfärda kompletterande bestämmelser genom förordning av statsrådet. Finansutskottet föreslår nedan att bestämmelsen preciseras för att ovan nämnda oklarhet inte ska uppstå.

Ikraftträdandebestämmelsen. Utskottet föreslår att 2 mom. i ikraftträdandebestämmelsen ändras så att det i fråga om alla statsunderstödsärenden i lagen föreskrivs om den tid under vilken uppgifter om dessa ärenden ska lämnas. Skyldigheten att lämna minimiuppgifter ska gälla statsunderstöd som kan sökas den 1 oktober 2023 eller senare samt ansökningar och beslut om statsunderstöd i anslutning till dem. I fråga om statsunderstöd för primärproduktion inom jord- och skogsbruket och för fiskerinäringen ska dock det motsvarande tillämpningsområdet för skyldigheten att lämna minimiuppgifter vara de statsunderstöd som kan sökas den 1 juni 2024 eller senare. Med att statsunderstöd blir ledigt att sökas avses också sådana situationer där det föreskrivs om statsunderstödsdagare till exempel i statsbudgeten utan att understödet allmänt blir ledigt att sökas.

Dessutom föreslår utskottet ett tillägg till ikraftträdandebestämmelsen enligt vilket skyldigheten att lämna minimiuppgifter om i 1 § 3 mom. avsedda statsunderstöd som beviljas utan ansökningsförfarande gäller statsunderstöd som beviljas enligt ett förvaltningsbeslut som fattats den 1 oktober 2023 eller senare.

2. Lagen om ändring av lagen om statskontoret

Utskottet föreslår att ingressen och 2 § 1 mom., 2 b § 1 mom. och 2 c § 1 och 3 mom. i lagförslaget ändras så att man beaktar ändringarna i lag 538/2022 och 705/2022.

FÖRSLAG TILL BESLUT

Finansutskottets förslag till beslut:

Betänkande FiUB 29/2022 rd

Riksdagen godkänner lagförslag 1 och 2 i proposition RP 88/2022 rd med ändringar. (Utskottets ändringsförslag)

Utskottets ändringsförslag

1.

Lag

om ändring av statsunderstödslagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i statsunderstödslagen (688/2001) 1 § 3 mom. och
fogas till lagen ett nytt 6 a kap. som följer:

1 §

Tillämpningsområde

Denna lag tillämpas också på sådant statsunderstöd som beviljas för att användas utanför Finland, om inte något annat föreskrivs i någon annan lag. Om en statsunderstödstagare enligt 2 mom. emellertid är en främmande stat eller dess organ eller en mellanstatlig internationell organisation, tillämpas på statsunderstödet endast 5–8 §, 11 § 5 mom. samt 32 a–32 e §.

6 a kap.

Informationsresursen för statsunderstödsverksamheten

32 a §

Informationsresursen för statsunderstödsverksamheten

För administration, insamling och förmedling av den information som gäller statsunderstöd och för effektivisering av övervakningen av användningen av statsunderstöd finns det en informationsresurs för statsunderstödsverksamheten. Statskontoret förvaltar följande tjänster inom informationsresursen:

- 1) en tjänst för publicering av utlysningar av statsunderstöd och för uträttande av ärenden,

Betänkande FiUB 29/2022 rd

- 2) en tjänst för publicering och användning av uppgifter om statsunderstöd,
- 3) en tjänst för behandling och administration av statsunderstöd.

I informationsresursen för statsunderstödsverksamheten lagras sådana uppgifter om ansökan om och beviljande, utbetalning, användning och övervakning av statsunderstöd samt om återbetalning och återkrav av statsunderstöd som behövs för skötsel av de uppgifter som avses i denna lag. I informationsresursen får det lagras sådana uppgifter som hör till särskilda kategorier av personuppgifter och som är nödvändiga för behandlingen av statsunderstödsansökningar eller för övervakningen av användningen av statsunderstöd.

Statskontoret får bearbeta och sammanföra uppgifter som lagrats i informationsresursen i syfte att förbättra uppgifternas kvalitet och användbarhet.

32 b §

Lagring och lämnande av uppgifter om statsunderstödsverksamheten

Varje sådan statsbidragsmyndighet och varje sådan annan aktör som med stöd av lag beviljar statsunderstöd som använder den tjänst för behandling och administration av statsunderstöd som avses i 32 a § 1 mom. 3 punkten ska lagra de uppgifter som avses i 32 a § 2 mom. i informationsresursen för statsunderstödsverksamheten. I annat fall ska statsbidragsmyndigheten eller den som med stöd av lag beviljar statsunderstöd lämna minimiuppgifter om statsunderstödsverksamheten till Statskontoret för lagring i informationsresursen för statsunderstödsverksamheten.

Person Uppgifter som ska lämnas för lagring i informationsresursen är namn och personbeteckning för fysiska personer som är statsunderstödssökande och statsunderstödstagare samt **statsunderstöds** ändamål och det geografiska område inom vilket **statsunderstödet** ska användas. Bestämmelser om de andra minimiuppgifter om utlysningar av statsunderstöd och deras adressuppgifter, identifiering av statsunderstödsansökningar och av statsunderstödsbeslut, statsunderstödsärenden, sökande och mottagare av statsunderstöd och statsunderstödsbeslut som ska lämnas för lagring i informationsresursen samt bestämmelser om tiden och sättet för lämnande av uppgifterna utfärdas genom förordning av statsrådet.

32 c §

Personuppgiftsansvarig och informationshantering i fråga om informationsresursen för statsunderstödsverksamheten

Statskontoret samt statsbidragsmyndigheten eller den som med stöd av lag beviljar statsunderstöd är gemensamt personuppgiftsansvariga för informationsresursen för statsunderstödsverksamheten och för tjänsterna i anslutning till den. Statskontoret svarar för den tekniska funktionen och användbarheten i informationsresursen och i tjänsterna i anslutning till den, för det tekniska gränssnittet för lagring av uppgifter och lämnande, behandling och utlämnande av minimiuppgifter samt för integriteten och bevarandet av uppgifterna. Statskontoret svarar för de myndighetsuppgifter som föreskrivs i 13 § 2–5 mom. och 14, 15 och 17 § i lagen om informationshantering inom den offentliga förvaltningen (906/2019) och för andra motsvarande tekniska uppgifter i anknäpning till informationshantering.

Statsbidragsmyndigheten eller den som med stöd av lag beviljar statsunderstöd svarar, när det gäller dess egen statsunderstödsverksamhet, för tillgodoseendets av den registrerades rättigheter,

Betänkande FiUB 29/2022 rd

fungerar som kontaktpunkt för registrerade som är understödssökande eller understödstagare samt svarar för den personuppgiftsansvariges övriga uppgifter. Statsbidragsmyndigheten eller den som med stöd av lag beviljar statsunderstöd beslutar om utlämnande av andra uppgifter än de uppgifter som ska publiceras i den tjänst för publicering och användning av uppgifter om statsunderstöd som avses i 32 d §.

Statskontoret svarar för den personuppgiftsansvariges alla uppgifter i tjänsten för publicering och användning av uppgifter om statsunderstöd.

32 d §

Tjänsten för publicering och användning av uppgifter om statsunderstöd samt informationsmaterial som publiceras i tjänsten

Statskontoret förvaltar den tjänst som avses i 32 a § 1 mom. 2 punkten på sin webbplats i det allmänna datanätet. Statskontoret producerar och publicerar informationsmaterialet i tjänsten utifrån de offentliga uppgifterna i informationsresursen för statsunderstödsverksamheten.

Trots bestämmelserna i 16 § 3 mom. i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet omfattar de personuppgifter som får publiceras namnet på fysiska personer som är statsunderstödsstagare, understödets ändamål och det geografiska område inom vilket understödet ska användas. Även andra offentliga uppgifter om ansökan om och beviljande och användning av statsunderstöd får publiceras i tjänsten. Uppgifter om enskilda ansökningar om statsunderstöd som beviljas fysiska personer och uppgifter om beviljade statsunderstöd som underskrider 1 000 euro publiceras dock inte i tjänsten. Närmare bestämmelser om annat informationsmaterial än sådant som innehåller personuppgifter och som publiceras utfärdas genom förordning av statsrådet.

I tjänsten får personuppgifter sökas endast som enskilda sökningar på basis av namnet på statsunderstödsstagaren, namnet på utlysningen av statsunderstöd, namnet på statsbidragsmyndigheten, ändamålet med statsunderstödet eller året för beviljande av statsunderstöd.

32 e §

Bevarande och arkivering av uppgifter och handlingar

De uppgifter och handlingar om beviljade statsunderstöd som lagras i informationsresursen för statsunderstödsverksamheten ska bevaras i tio år från utbetalningen av statsunderstödet sista post. Vid beviljande av sådant statsunderstöd som avses i 13 § 4 mom. eller av särskilda skäl också vid beviljande av annat statsunderstöd kan statsbidragsmyndigheten eller den som med stöd av lag beviljar statsunderstöd dock besluta om en längre tid för bevarande av uppgifter och handlingar. Behovet av att bevara sådana uppgifter som hör till särskilda kategorier av personuppgifter och som har lagrats i informationsresursen ska bedömas igen minst vart femte år. De uppgifter och handlingar om negativa statsunderstödsbeslut som lagras i informationsresursen ska bevaras i fem år från det att beslutet fattades.

Statskontoret svarar för att de uppgifter och handlingar som lagrats i informationsresursen för statsunderstödsverksamheten kan arkiveras. Statskontoret kan framställa förslag om arkivering centraliserat på uppdrag av en statsbidragsmyndighet eller en annan aktör som med stöd av lag beviljar statsunderstöd.

Betänkande FiUB 29/2022 rd

Denna lag träder i kraft den 20 .

Den skyldighet att lämna minimiuppgifter som föreskrivs i 32 b § 1 mom. gäller statsunderstöd och till dem anknutna ansökningar och beslut om statsunderstöd som förklaras lediga att sökas den 1 oktober 2023 eller senare. Skyldigheten att lämna minimiuppgifter om i 1 § 3 mom. avsedda statsunderstöd som beviljas utan ansökningsförfarande gäller statsunderstöd som beviljas enligt ett förvaltningsbeslut som fattats den 1 oktober 2023 eller senare. Skyldigheten att lämna minimiuppgifter om statsunderstöd för primärproduktion inom jord- och skogsbruket och för fiskerinäring gäller dock statsunderstöd och till dem anknutna ansökningar och beslut om statsunderstöd som förklaras lediga att sökas den 1 juni 2024 eller senare.

2.

Lag

om ändring av lagen om statskontoret

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen om statskontoret (305/1991) 2 § 1 mom. 6 punkten, 2 b § 1, 3 och 4 mom. och 2 c §, sådana de lyder, 2 § 1 mom. 6 punkten i lag 538/2022 och 2 c § i lag 557/2020 och 2 b § 1, 3 och 4 mom. i lag 1369/2019, och

fogas till 2 § 1 mom., sådant det lyder i lagarna 1081/2014, 180/2019, 1369/2019, 705/2022 och 538/2022 nya 7–10 punkter som följer:

2 §

Om det inte föreskrivs annat om behörigheten någon annanstans, har Statskontoret till uppgift att

~~5) producera analys- och rapporteringstjänster inom statsförvaltningen för statsrådet till stöd för beredningen och beslutsfattandet,~~

6) sköta de uppgifter som föreskrivs i lagen om förvaltningen av, tillsynen över och granskningen av Europeiska unionens facilitet för återhämtning och resiliens (537/2022),

7) vara ansvarig myndighet för förvaltningen Av den informationsresurs för statsunderstödsverksamheten som avses i 32 a § 1 mom. i statsunderstödslagen (688/2001) och av tjänsterna inom den,

8) producera och publicera informationsmaterial i den tjänst för publicering och användning av uppgifter om statsunderstöd som avses i 32 a § 1 mom. 2 punkten i statsunderstödslagen,

Betänkande FiUB 29/2022 rd

9) svara för andra i 6 a kap. i statsunderstödslagen föreskrivna uppgifter som gäller behandling av uppgifter som lagrats i informationsresursen för statsunderstödsverksamheten än de uppgifter som föreskrivs i 6 och 7 punkten,

10) producera analys- och rapporteringstjänster inom statsunderstödsverksamheten för statsrådet till stöd för beredningen och beslutsfattandet.

2 b §

Statskontoret har rätt att behandla sådana personuppgifter och sådana uppgifter som hör till särskilda kategorier av personuppgifter som är nödvändiga för utförandet av den i 2 § 1 mom. 7—9 punkten avsedda uppgiften och av de i 2 § 1 mom. 6–8 punkten avsedda uppgifterna för förvaltning av informationsresursen för statsunderstödsverksamheten och av tjänsterna inom den. Statistikcentralen, Institutet för hälsa och välfärd, Utbildningsstyrelsen och finansministeriet har rätt att av Statskontoret få sådana sekretessbelagda uppgifter som är nödvändiga för genomförandet av deras uppgifter och som hänför sig till utförandet av den uppgift som avses i 2 § 1 mom. 4 punkten.

De uppgifter i kommunernas informationsresurs för ekonomisk information som inte innehåller personuppgifter ska Statskontoret publicera i det allmänna datanätet. Uppgifterna i informationsresursen för statsunderstödsverksamheten ska Statskontoret publicera i tjänsten för publicering och användning av uppgifter om statsunderstöd i enlighet med vad som föreskrivs i 32 d § i statsunderstödslagen.

Avgift tas inte ut för användning av kommunernas informationsresurs för ekonomisk information och inte heller för användning av informationsresursen för statsunderstödsverksamheten eller av tjänsterna inom den.

2 c §

Statskontoret har rätt att avgiftsfritt och oberoende av sekretessbestämmelserna av den myndighet som är behörig enligt lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (621/1999) få de uppgifter om statsförvaltningens verksamhet och ekonomi som är nödvändiga för skötseln av uppdrag som avses i 2 § 1 mom. 5 och 10 punkten ur sådana register som förs av Servicecentret för statens ekonomi- och personalförvaltning, Statens center för informations- och kommunikationsteknik, Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata, affärsverket Senatfastigheter, Hansel Ab, Haus kehittämiskeskus Oy, statsbidragsmyndigheterna eller andra som med stöd av lag beviljar statsunderstöd (*gemensamma serviceproducenter*) och ur informationsresursen för statsunderstödsverksamheten, som innehåller uppgifter om planeringen och uppföljningen av verksamheten, ekonomi- och personalförvaltningen, den gemensamma grundläggande informationstekniken och hanteringen av upphandlingar samt om lokalhantering, centraliserade utbildningstjänster, projekthantering och organisationsstruktur vid statens ämbetsverk och inrättningar eller om statsunderstödsverksamheten. Statskontoret, de gemensamma serviceproducenterna och den myndighet som lämnar ut uppgifterna ska i samverkan bestämma vilka uppgifter som ska lämnas ut för det uppdrag som avses i 2 § 1 mom. 5 punkten. Uppgifter enligt 24 § 1 mom. 2, 5 och 7–11 punkten i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet får dock inte lämnas ut.

Sådana uppgifter enligt artikel 9 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/679 om skydd för fysiska personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter och om upphävande av direktiv 95/46/EG (allmän dataskyddsförord-

Betänkande FiUB 29/2022 rd

ning) som hör till särskilda kategorier av personuppgifter får inte lämnas ut. Sådana uppgifter om hur länge en frånvaro på grund av sjukdom, yrkessjukdom eller olycksfall i arbetet fortgått som är nödvändiga för utförandet av det uppdrag som avses i 2 § 1 mom. 5 punkten får dock lämnas ut. Vid behandlingen av uppgifter ska lämpliga skyddsåtgärder iakttas. Uppgifterna ska pseudonymiseras innan de överförs för analys. De uppgifter som publiceras ska anonymiseras eller aggregeras så att enskilda personer inte kan identifieras utifrån dem.

Statskontoret är personuppgiftsansvarig med avseende på de uppgifter som det har fått med stöd av 1 mom. Statskontoret och statsbidragsmyndigheten eller den som med stöd av lag beviljar statsunderstöd är dock gemensamt personuppgiftsansvariga i enlighet med 32 c § 1 och 2 mom. i statsunderstödslagen med avseende på de uppgifter som Statskontoret har fått för skötseln av det uppdrag som föreskrivs i 2 § 1 mom. 10 punkten.

Denna lag träder i kraft den 20 .

Helsingfors 18.11.2022

I den avgörande behandlingen deltog

ordförande Johannes Koskinen sd
vice ordförande Arto Pirttilahti cent
medlem Tarja Filatov sd
medlem Timo Heinonen saml
medlem Katja Hänninen vänst
medlem Heli Järvinen gröna
medlem Esko Kiviranta cent
medlem Jari Koskela saf
medlem Pia Lohikoski vänst
medlem Sari Multala saml
medlem Riitta Mäkinen sd
medlem Raimo Piirainen sd
medlem Sari Sarkomaa saml
medlem Sami Savio saf
medlem Ville Vähämäki saf.

Sekreterare var

utskottsråd Hellevi Ikävalko.